Ч. 97. Чернівцї, субота дня 4. (16.) мая 1896. Рочник XII.

# БУКОВИНА

**ПЕРЕДПЛАТА**

на „Буковину“ виносить на цїлий рік 10 зр. — кр. на чверть року 2 „ 50 „ місячно . . . . 1 „ — „ для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

**ВИХОДИТЬ**

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

## Сумлїнє пана меценаса.

На зборах „Підгірскої Ради“ в Стрию, котрі недавно відбули ся, сказав др. Олесницкий, що в соймі галицкім лиш три посли заступали щиро і успішно справи народу руского: Остапчук, Новаковский і др. Окуневский. Маючи під рукою протоколи стеноґрафічні з засїдань соймових сегорічних, ми заглянули туди і найшли ось що:

Пос. Остапчук, вибраний до комісиї промислової і еміґрацийної, не обізвав ся в сих комісиях нї півсловечком в оборонї промислу домашного і чорної долї наших хлїборобів. За те поборював він слабо читаною річию вибір золочівский без успіху, інтерпелював правительство в справі еміґрацийній (повторивши дещо з річи пос. Вахнянина о еміґрациї), в справі заборони зборів в Збаражи і про війта в Бутинах; внїс зміну §. 30. ординациї виборчої і промовляв за тим, щоби фонд краєвий переняв на себе кошта лїченя Магдалини Станичевої.

Пос. Новаковский внїс пять інтерпеляций (в справі війта в Бутинах, в справі мальверзаций в касї хорих в Перемишли, реґуляциї Сяну коло Торок, про закупно пасовиска для села Праткова і про надужитя зверхности громадскої в Нижанковичах), промовляв при внесеню пос. Заячківского що-до умундурованя учеників, і поборював вибір о. Гаморака, а обставав за пропащою кандидатурою д-ра Трильовского.

Пос. Окуневский промовляв з великим темпераментом при верифікациї виборів в Турчаньскім, Чортківщинї і Золочеві; брав участь в розправах над новим законом конкуренцийним і ловецким; заняв ся дуже горячо справою обсади аптики при шпитали львівскім, критикував справозданє о фундациї скарбківскій, обстав за побільшенєм числа послів польских зі Львова і Кракова, опирав ся внесеню пос. Чайковского, змагаючому до заведеня мирових судів для селян (некоштовних і без адвокатских писанин) і інтерпелював правительство 8 разів як в справах чисто льокальних так і що-до поведеня властий в часї послїдних виборів і супротив членів депутациї віденьскої, а вкінци виговорював на Поляків і відкликував свої інсинуациї.

Отсе і цїла акция тих трох послів, одиноких заступників Руси по мисли д-ра Олесницкого. Одушевлятись тою акциєю годї, але видко, що она вистає для підгірского полїтика. Пос. Барвіньский, що трудив ся в комісиї буджетовій і вихлопотав всякі субвенциї для товариств і институций руских, що упімнув ся о обовязкову науку языка руского у всїх школах середних та о заведенє практичних курсів науки языка руского для урядників державних і автономічних; пос. Заячківский, що упімнув ся о зниженє дидактрів (чесного) і знесеня розпорядженя о примусовім умундурованю учеників; пос. Небиловець, що промовляв за поліпшенєм долї учителїв і дяків; пос. Кульчицкий, що брав участь в розправах над законом ловецким; пос. Гаморак, що хлопотав про сировицю для худоби, і пос. Вахнянин, що піднїс справу еміґрациї враз з нуждою селяньскою, справу орґанізациї кредиту дешевого для селян, справу поліпшеня долї учителїв народних через надїленє їх землею, справу заснованя руских паралельних кляс при ґімназиї в Станїславові, справу бірж збіжевих і котрий виступив з всею рішучостию против намірених громад збірних — всї ті посли не заступали справ народу руского, длячого нї? — бо так сказав — др. Олесницкий. Сумлїнє пана меценаса мовчить і не боронить єму ширити таку очивидну неправду. До такої тактики дійшли вже у нас навіть „проводирі“.

З Відня пишуть нам, що пос. Романчук вже виїхав домів, хоч на порядку дневнім стоять так важні справи, як реформа податкова і ревізия катастру ґрун-

---

2)

## Попадя вдова.

*Оповіданє з недавних часів.*

*(Дальше).*

II.

Давні то вже часи! — оповідала менї вдова. — Я була єдиначкою у сьвященика. Виховували мене так, як тодї кожду попадянку. Нинї то дбають сьвященики о свої дївчата, а за моїх часів то вистало, як котра научила ся дещо по польски перечитати, бо якось не випадало бути цїлком неписьменною. Письма не дуже ми й уміли; але того й не часто треба було: от лучить ся часом поїхати до міста на купно, то треба записати, чого би накупити; а іноді в сусїдстві або на празнику подали який пляцок або леґуміну, то зараз і припис на то ми собі відписували. На що нам було потрібно більше письма?...

Досить було научити ся читати по польски, щоби лїпше Богу помолити ся. Тепер то вже і селянин має молитвенник руский — а давнїйше навіть не було звичаю, щоби панни з иньшої книжки молили ся, як із „Золотого олтаржика“.

Бувало, мій небіщик повідає: „Та покинь уже тоту польску книжку, а читай руску!“ І ткне менї свій молитвослов маленький та понаначує молитви, котрі би для мене були добрі. Та що!? — ледви на силу перечитала яку сторону, а розібрати того не розібрала. Пізнїйше купив менї вже руску книжку, але я й тої читати не могла; хоть лекша була до читаня, та розуміти еї я таки не розуміла. А вже що-до писаня, то й одної букви я не вміла написати. Впрочім на що менї було потрібно руского письма?“

— Та може хотяй до свого покійного мужа — перед вінчанєм — коли писали? — примітив я троха несьміливо та жартобливо.

— „Ет! Або я его знала?... Мій отець мав ся добре. Раз приїхав до нас окінчений семинарист. Сусїд сьвященик его привіз — та й конець! Вже й не виїхав аж на ординацию. Тато щось там заплатили за него довгів: кілько не знаю, бо менї анї небіщик тато, анї чоловік того не сказали.

А мене й не питали, чи я хочу за него іти, сказали: „підеш за него“ — ну і я пішла.

Я мала тодї вісїмнайцятий рік... Весїлє було гучне, якого я не виділа нїколи в охрестности. Аж з чужих деканатів позїзджали ся... Та й тілько щастя, що того весїля...

Відразу кинули нас на якесь село на завідателя, де була вдовиця попадя, що мала сина вже у семинариї. Ми забавили там несповна рік, бо син зараз і висьвятив ся і прийшов на наше місце, а нам дали в сьв. Юра до вибору: або вікарию в якімсь подільскім селї, або завідательство десь у Скільщинї — аж під угорскою границею. Тодї захворів мій отець, а мати завізвала нас до себе. Тут ми просидїли через пять лїт: тато злягли. Що коштували докторі і лїки! Все майно пішло за тим! Мама померли скорійше тата. А коли отець помер, не лишилось іно кілька штук худоби і пара коний.

Галали ми, що останемо ся на тій парохії по смерти вітця, але де там! Мій покійний муж як взяв ся до проповідий, та до тої тверезости, як став пильнувати школи, то таке стало ся, що жаден жид не хотїв взяти в селї аренди. Пан злив ся на мого, але якось нїчо не казав, доки отець жив. Нераз бувало і відвідував тата та хвалив зятя.

Памятаю, мов нинї, як тато раз — вже на пару недїль перед смертию — просили колятора, щоби по їх смерти дав нам презенту. Обіцяв — бігме — обіцяв! ще і руку дав на то. А коли тато померли, то сам до Львова поїхав і просив, щоби виставили скоро на конкурс парохію і дав презенту, але не мому, іно зятеви нашого декана. З гірким серцем ми випроваджували ся з тої плебанії, де тілько лїт прожили, де я зросла... Тілько і щастя я мала, що там, а на иньших місцях зачала ся наша недоля... Боже, Боже! кілько ми витерпіли! що ми перебули! Ми скитали ся від Городка аж до Буковини; по таких дірах, де лїтами не було жадного сьвященика. Ледви де довело ся будинки і церков до ладу, вже йшла парохія на конкурс, вже найшов ся лїпший сьвященик, що засїдав на готове без труду.

Кажу я раз до свого: „Зле, що ти так працюєш; зладиш се і те, а другий засяде на

тового. Се характеристичне в акциї наших політиків опозиціоністів. Де розходить ся о реальне добро народу, о знижене податків, там їх нема. Они лиш до голосних фаєрверків...

## Новинки.

*Чернівці, дня 15-го мая 1896.*

**До іспиту кваліфікацийного** для учителів шкіл народних з руским викладовим языком зголосило ся у комисиї в Чернівцях 3 учительки і 10 учителів, з котрих апробовано панну Евгенію Ярошиньску з Брідка і лп. Кароля Меркера з Глібокої, Гиполита Омельского з Онута, Штробля із Слободзії-Комарівців з рускою і німецкою, Бордиянчука з Веренчанки і Горвацкого з Боян з рускою мовою викладовою і німецкою яко предмет, а Гараса з рускою, німецкою і волоскою мовою викл. Далї зложили специяльний іспит з рускої мови викладової панни: Каміля Вайсман з Чернівців, Герміна Вайсман з Вашківців і Ткачук з Ґліту з руского яко предмету, двох кандидатів репробовано, а один відступив.

**Віче в Збаражи**, котре було заповіджене на день 15-го с. м., відбуде ся аж дня 27-го мая.

**Нові шкільні книжки рускі.** Міністерство просьвіти апробувало „III. руску читанку для 5. і 6. року шкіл народних", уложену Омеляном Поповичем і поручило еї сейчас видрукувати, так що з початком нового року шкільного буде вже в руках учеників. — „Рускої Граматики" часть третю для 5. і 6. року науки предложив той сам автор до апробати і е надія, що й она вийде ще вчасно перед початком нового року шкільного. — Кінчить ся вже також друк 3. і послідної части „Німецкого учебника для шкіл руских", уложеного за Ротом також Ом. Поповичем. Таким чином мати муть рускі школи народні з новим роком шкільним всї учебники, а то: читанки, граматики, книжки рахункові, сьпіванники і учебники німецкі, уложені чистою мовою народною з новою правописею. Е також надія, що й прав. учебники релїгійні вийдуть небавом в зрозумілій мові рускій, на що конснстория вже згодилась. Все те й чим раз то ревнїйша праця двигнуть безперечно руске шкільництво на Буковині, що дай Боже!

**Устні іспити зрілости** відбудуть ся при ґімназиї в Сучаві від 23-го до 27-го червня, ґімназиї в Чернівцях від 30-го червня до 8-го липня, при гр. пр. реальній школї в Чернівцях від 10-го до 15-го липня, при ґімназиї в Радівцях від 20-го до 23-го липня, а при учительскій семинариї в Чернівцях від 4-го до 17-го липня с. р. Предсїдателем іспитової комисиї при учительскій семинариї назначений кр. радою шкільною университетский професор др. Фердинанд Цїґлявер.

**Лїкарі на Буковині.** Звістне се у нас, що кождого року осїдає на Буковинї взглядно досить велике число лїкарів, але при тім замітне, що они осїдають по містах, а не по громадах. І так бачимо, що пр. в Чернівцях є за багато лїкарів, а деякі, навіть більші громади не мають жадного лїкаря. Перед нами лежить справоздане санїтарного референта при буковиньскім кр. правительстві д-ра Ключенка. З него довідуємо ся, що в 1894 р. було на Буковинї 87 лїкарів, але один лїкар припадає пересїчно на 7672 мешканців. В поодиноких повітах виходять такі відносини: Один лїкар припадає в місті Чернівцях на 1483 мешканців, в черновецкім повітї на 18.899 мешканців, в ґураґуморскім повітї на 12.643, кімполюнґскім на 5959, кіцманьскім 30.799 (!!), радовецким 10.429, серетскім 14.091, сторожинецким на 18.464, сучавскім 7327, а в вижницкім повітї на 8399 мешканців; значить, під взглядом санїтарним стоїть кіцманьский повіт найгірше! По громадах були обсаджені 22 посади лїкарів громадских против 21 в 1893 р. Як бачимо, не можна тут говорити о поступі що-до лїкарскої служби по громадах.

**Повідомленє.** Маю честь повідомити, що дирекция товариства *Днїстер* у Львові іменовала мене своїм аґентом на Чернівції (повіт судовий) і окрестність. В справах обезпечень від огню будинків мешкальних і господарских, церков з урядженем, знарядів домашних і господарских (возів, плугів і т. п.), худоби, збіжа в соломі і в зерні — подаю кождому потрібні поясненя. — *Корнило Салабан*, аґент „Днїстра" в Чернівцях, улиця Пумнула ч. 25.

**Чернівцї** хочуть конче називати ся великим містом. Ми вже маємо водопроводи, каналїзацию, електричне осьвітлене і величезні громадскі податки, все після великих взірців. Але хто піде зраня до міста, той забуде, що він в столици краю, а скорше єму здає се, що він в малім провінцїональнім місточку. В середу зраня іде серед паньскої улиції широким кроком лупій з двома шнурами в руках. Надбіг один пес, зловив той его, але що фіра з будою була віддалена о яких 1000 кроків, то зачав лупій пса тягнути. Надбіг другий пес; метнув ся наш майстер і зловив також его, та тягне і его за собою. Ну, що пси не хотїли добровільно за ним іти, то настав крик, гавкане, збіговище і т. д. Таке дїє ся на головній улици столиці краю о $^1/_2$ 9 год. зраня. Коли-б ми не бачили се власними очима, не повірили би, бо прецїнь черновецка міска рада недавно тому ухвалила якісь приписи для таких майстрів, але видко ті не слухають міскої ради так само, як еї не слухає маґістрат.

**Помилила ся** черновецка Gazeta Polska, коли в своїм послїднім числї сказала, що задля румуньского характеру принятя впр. митрополита Чуперковича в Чернівцях стали Русини-народовці в опозициї до впр. митрополита. Ми прецїнь у вторковім числї досить виразно написали, що головну вину приписуємо комітетови, на котрого чолї стояв бар. Мустаца. Иньша знов річ, чи позискав таким візантийским поступком бар. Мустаца симпатию впр. митрополита для Волохів, котрі до недавна виступали так ворожо против него. Се дїло рішати, не належить до нас, однак нам здає ся, що впр. митрополит пізнасть ся на фарбованих лисах. Наше становище супроти впр. митрополита ми вже кілька разів зазначили; оно е вижидаюче. Русини вижидають передовсїм дїл впр. митрополита, аби побачити, чи він хоче для православних Русинів бути справедливим. Після того уложать ся очивидно також дальші відносини. Нам зовсїм не ясно, на якій підставі називає Gazeta Polska наше становище вже тепер опозицийним...

**З черновецкої ради міскої.** Дивна властиво та черновецка рада міска. Ухвалює ріжні дуже гарні річи, а коли прийде ся до виконаня їх, то треба чекати часом і пять лїт. Більшість нашої міскої ради складає ся з т. зв. лїбералів. Але ті панове не беруть своїх обовязків совістно, як то повинно бути. На засїданях буває звичайно 20 до 24 панів, майже все ті самі. Решта не приходить нїколи або дуже рідко на засїданя, і тут нема ріжницї, чи на порядку дневнім стоїть важна чи неважна справа. Тому ідуть справи у нас все дуже помалу; от пр. буджет на 1896 р. ще не ухвалений, ба, тепер ведуть ся що йно наради над першим артикулом буджету. Коли оногди хотїв бурмістр розпочати дальші наради над буджетом, показало ся, що се неможливе, бо не було приписаного числа радних! Таким чином готов буджет десь аж в зимі бути ухвалений. От вам господарка німецко-лїберальна!

**Непорозуміня між автономією і адміністрацією в Галичинї.** До новинки під тим заголовком в послїднім нашім числї можемо сегодня подати такі подробиці: Громада Коровники віддає своє пасовиско в аренду війску. Контракт постановляє, що війско може ставити на пасо-

---

твоїй працї. Лїпше вишукай яку капелянїю, постарай ся, щоби перше на конкурс розписали еї і подай ся!" Нехай буде — думаю собі — і найгірша, бо вже надокучило тинятись так через кільканайцять лїт.

Послухав мене; поїхав до Львова. Я осталася дома з двоіма дїтьми. Тимчасом — як то давно могло стати ся — з'їхав на місце парох; я мусїла єму зробити місце. Менї оставили пекарню, а самі розсїли ся в покоях. — Ат! в покоях! які там то були покої! була сьвітлиця і алькир, і їм самим не було широко, а мали четверо дїтий.

Одно привезли хоре на горло...

Якось забавив ся мій у Львові більш тижня. Як приїхав, застав одно їхне і одно наше в трумнї. Поставили обі трумни в пекарнї, бо доктор заказав в сьвітлиці. Навіть нїхто з тамтої хати не вийшов...

„Друга моя дитинка горіла в кутику: видко, що слабість і она дістала, бо так кашляла, якби еї хто душив. Приїхав мій, поховав обоє, а за три днї померло і друге"...

Стара вдова затулила собі лице обома долонями і похилившись ген під стіл, хлипала. Менї зробило ся так якось душно, що я зірвав ся, аби вийти з хати, але страшна лискавиця з громом пригадала менї, де я, і чому я зайшов до тої хати. Господиня моя рівно зірвала ся на рівні ноги, перехрестила ся і з якимсь ляком запитала мене:

— Чи ви, пане, хочете вийти? Бійте ся Бога!

Я з почестию для неї усїв знов на своє місце і поглянув на ню. На еї лици пробивав ся біль близький розпуки. Менї став сердечний жаль, що я мимоволї викликав у неї такі прикрі спомники. „Панї! — кажу — не згадуйте за давнину. Вам то прикро!"

Она махнула рукою і тяжко зітхнула. З якоюсь відрадою сказала:

— Чи ви думаете, що я маю ще в моїх очах сльози, щоби-м могла знову плакати за моїми ангелятками? Они вже давно викапали ся. Богу дякувати, що померли, бо як би мали таке переходити, як я перейшла, то й менї було би не лекше і они плакали би...—Тут задумалась, а опісля додала зітхаючи: А може би менї було й лекше!

Я сидів як на грани. Не знав, від чого зачати розмову, щоби не сидїти мовчки, а звернути бесїду на иньші річи. Жаль менї еї було, бо я нарушив струну, на котрій давно не добував нїхто жадного тону. Она почала дальше оповідати.

— Як ми перебули той час від смерти дїтий, аж доки ми не переїхали на нову парохію, годї розповісти. Дістав мій чоловік адмінїстрацию в сїльци під Львовом, де від непамятних часів не було сьвященика — може до 30 лїт, або й більше. Обіцяли, що зараз вийде на конкурс, що там певно нїхто не подасть ся.

Ми спровадили ся за послїдне. Нові парохіяни навіть коний не післали, бо і якже-ж було їм посилати, коли в цїлім селї всего були дві пари: у лїсничого та в якогось мазура.

Ми приїхали своєю фірою, спакувавши все на ню. З цїлого нашого маєтку остала ся одна коровиця — другу продали на прожиток — і пара коний. І сьміх і плач нас напав, коли ми стали на місци. Питає мій чоловік за людьми — рано ми там наспїли — нема нїкого. Троха дїтвори бавило ся коло церкви. Питаємо дїтий за людьми, за плебанїєю: сказав якийсь старший хлопчина, що „тато в киминалї, мама в місті, а плебанїї нема". Він і не знав, що то плебанїя. Питаємо другого, те саме; третїй, те саме. Я в плач — а чоловікови і байдуже.

Сидимо так на возї прямо церкви, і самі не знаємо, що нам робити.

Пійшов мій чоловік по селї, взявши про собак батіг від паробка свого; пійшов по хатах за людьми.

Не богато і виходив. Село мало зі сорок хат. Люди самі пяки; дїйстно половина чоловіків що раз сидїла в арештах львівских, а друга ходила по термінах. Баби що день до Львова ходили то з огородовиною, то з молоком. В селї оставали ся самі дїти.

Ми переждали до вечера, ожидаючи людий. Ледво за гроші удало ся нам наймити собі хату, котрої господарі обоє остались на довший час у Львові. Плебанїї там не було — а і мій не зміг доказати того, щоби еї поставити, хоч довший час всїми силами о то старав ся.

З чого ми жили, встид менї признати ся. Конґруа була невеличка, бачу десять зр. місячно.

виску баріери, копати рови, але не сьміє орати. Міжтим почало військо перед кінцем речинця, т. є. з кінцем квітня, орати одну часть пасовиска, і селяни в Коровниках не мали де пасти свою худобу. Громадский видїл подав скаргу о нарушенє контракту до повітової ради і староства. Делеґат староства прийшов на спірне місце і признав, що скарга є цїлком справедлива, і вислав іменем громади телеґраму до мінїстерства війни з просьбою, аби оно заборонило дальше орати толоку. Заразом удала ся також повітова рада із скаргою на військові власти до львівского намістництва і мінїстерства. Але все те не помогло, бо головний комендант ґенерал Ґальґочий казав дальше орати, а що нї один селянин не хотів приняти ся тої роботи, то орали самі вояки. Селяни хотїли відогнати вояків з пасовиска, але сї силою відперли їх. Тоді вмішало ся в справу знов староство, але сим разом признало право військовій власти. Ба, стало ся ще щось більше: аби громада не могла богато протестувати, староство продовжило без відомости повітової ради контракт на аренду коровницкого пасовиска і виплатило громаді 2.000 зр. Се викликало протест зі сторони повітової ради і з сего вийшли ті непорозуміня.

**Польска академія наук в Кракові** відбула в середу, дня 13-го с. м., своє річне торжественне засїданє. В великій, гарно прибраній сали можна було видїти галицкого намістника кн. Санґушка, князя-епископа Пузину, начальників краківских властий правительственних і автономічних, богато членів академії і богато публики. Бувший мінїстер фінансів др. Дунаєвский отворив яко заступник протектора засїданє, почім президент академії ґр. Станїслав Тарновский в довшій промові обговорив дїяльність академії в послїднім роцї адмінїстрацийнім. Опісля наступив відчит познаньского епископа Лїнковского: „Становище князя Остроского до берестейскої унїї", а по оголошеню надгородженних праць замкнено засїданє.

**Сегорічний май** певно нікому не припав до вподоби, бо й справдї нема в нїм майже нїчого, що нагадувало би сей поетичний весняний місяць. Дерева вправдї вже розвили ся, але холод такий, що не на жарт треба до сьвятого Духа не покидати ся кожуха, як каже приповідка. Дня 13., 14. і нинї 15-го мая на дворі холодно, як би під осїнь, а не під лїто. З Селетина (почта Фрасин над Сучавою) пишуть нам з тої нагоди: „Дня 13. мая під вечір наступила в нас нагло страшна буря з півночи з густим дощем і лютила ся з чверть години. Потім стала падати густа зима (в горах так називають снїг) великими пластками через пять минут і цїлком побілила зелені царинки. Се незвичайне в маю явище варто було видїти. У нас правдива мартова студїнь, хоч уже половина мая приходить; без рукавиць і не кивай ся з хати! Дня 14-го с. м. було в нас — 2°R. Земля замерзла, снїг лежить". Очивидно з тих снїгів в горах віє така студїнь і на доли на превеликий жаль і господарів і всїх тих, що з тугою ждали на красну весну.

**На віденьскім унїверситетї** повтаряють ся в послїднім часї демонстрациї одна по другій. Ми доносили свого часу о скандалах з нагоди відмовлення сатисфакциї жидам. Тепер національно-нїмецкі студенти видали враз з сербскими, румуньскими, словіньскими і хорватскими студентами відозву против будапештеньскої виставки. Ректор унїверситету др. Менґер завізвав студентів до спокою і грозив виключенєм. Отже в середу в полудне зібрали ся нїмецкі студенти враз з славяньскими і румуньскими і задемонстрували против ректора, мінїстра Ґавча і Мадярів. Прийшло до великих галабурд, а коли недїлї хотїли одного студента завести до ректорату, їх відтручено і увільнено того студента. Пополудни повторили ся бучі на зібраню технїків. Як закінчуть ся ті демонстрациї, поки-що не знати, але правительство певно цїлком рішучо виступить против таких скандалїв.

**Наслїдки найблизшої війни.** В недавно виголошеній промові сказав знаний проводир нїмецких социялїстів Бебель: Слїдуюча війна в Европі буде і послїдною, бо коли прийде до неї, то доживемо таких часів, які жаден нарід не схоче ще раз бачити. Страшний буде крик обурення, котрий тодї роздасть по цїлій Европі і він доведе до того, що пролетарият стане до роботи і усуне теперішні відносини. Тогди огорне всї народи блискавичне переконанє, що так дальше не може бути, а тим положить ся підклад до нового суспільного ладу.

**З житя шаха.** О убитім шаху Наср-ед-дїнї оповідає париский Figaro такі цїкаві дрібницї: Дорогі каміні перского шаха викликували велике заінтересованє в Парижи. Дуже любив свої скарби, але найбільше цїнив один смараґд незвичайної краси і великости. До осіб, що подивляли той камінь, він казав: „Він є охороною мого панованя, він приносить менї щастя". Той смараґд, як показало ся, не додержав все своїх прикмет, коли шаха убили. Шах був забобонний. В подорож заберав з собою малого хлопця, котрий мусїв все коло него бути і грав ролю фетиша. Наср-ед-дїн мав підчас своїх подорожий великий куфер, повний землї з Персиї, котрої треба було щодня насипати єму в черевики, як довго бавив за границею. Він був великим прихильником західної культури, однак не міг научити ся читати по француски, хоч знав сю мову не зле. Шах, котрий все радо згадував свої подорожи по Европі, носив ся з гадкою, приїхати до Парижа на всесьвітну виставу в 1900 р. — З побуту шаха в Льондонї оповідають над Тамізою богато забавних анекдот, що добре характеризують на-пів цивілізованого деспота азиятского. Коли шах оглядав вязницї в Нюґат, хотів також побачити шибеницю в руху. Директор вязницї заявив єму, що в тій хвилї нема жадного вязня засудженого на смерть, отже нема кого вішати; на то шах сказав, що кого небудь з его льокаїв можна повісити. Не легко було витолкувати шахови, що анґлїйскі обичаї не позволяють вішати когось для забави. Також розгнївав ся шах сильно, що не хотїли задержати блискавичного потягу серед шляху на одну годину, аби міг передрімати ся трохи. Одноженьство здавало ся шахови все дивачтвом непростимим; підчас принятя двірского в Брукселї, на котрім було богато дам двірских і жінок достойників, сказав шах Наср-ед-дїн до короля Леопольда, що то певно его гарем, а коли король усьміхаючись відповів, що многоженьство в Европі заборонене, шах добродушно єму радив, запровадити многоженьство в Бельгії, бо то вигідно.

Шах писав радо вірші, котрі опісля відчитував свому двірскому поетови і питав его о суд. Коли сей відважив ся раз сказати, що поезиї лихі, шах казав его заперти до ослячої стайнї. По кількох днях казав его випустити і знов запитав, як він думає про его поезиї. Поет звернув ся поспішно до дверий. Здивований запитав шах: „Куда ідеш?" — а поет відповів з резиґнациєю: „Назад до стайнї".

Наср-ед-дїн дуже любив звірята. Раз породила в парку львиця, а шах казав тодї получити свою палату з парком телеґрафічним дротом, аби скоро діставати лїкарскі бюлетини. Перша телеґрама була: „Бестиї мають ся добре". Слово „бестия" не подобало ся шахови, бо се було образа улюблених звірят, отже казав того лїкаря строго укарати.

Похорони шаха були дуже скромні; тлінні останки зложено в пивници магометаньскої катедри в Комі. В огородах при мечетї є гроби давних шахів і теперішної династиї Каджарів, котра від сто лїт панує над Персиєю. Обряду коронацийного, який відбуває ся в Европі, не знають в Персиї.

**Дрібні вісти.** Секция товариства туристів „Буковина" уряджує в недїлю, дня 17-го с. м., прогулку на Цецин. — Сегодня відбуває ся в Чернївцях пастаральна конференция православного духовеньства черновецкого протоєрейства.

---

Ми продали коні і віз та купили троха хворосту, і обгородили огород, що став з часом толокою громадскою. За решту докупили другу коровицю і паші, бо вже осїнь була. В простій курній хатї ми просидїли зиму; аж на весні вернули господарі нашої хати і прогнали нас.

Громада радила довго, що з нами їм робити. Я сама видїла нехіть парохіян і сама чула, як говорили: „Нещасте з ксьондзом! десь лихо їх принесло!" Вкінци урадили винаймити якусь комору в одного господаря, поставили там кухню і ми мусїли там перенести ся.

Мій муж нїчим не зражав ся, ще і кепкував собі зі всього, а все мене потїшав, що колись буде лїпше. Взяв ся до проповідий; та дарма! не було до кого говорити. Прийшла недїля, то десять жінок в церкві було найбільше. Люди наші були все або у Львові, або Господь знає де.

Тоді загадав він школу завести. Наробив же-ж собі! Вже таку ненависть повзяли до нас, що годї...

Ми жили Господь знає з чого. Найбільше з огородовини і молока. Бувало, навязала я вязанки зеленини: петрушки, моркви, волоскої капусти, і посилала до міста, та за вязанку брало ся по крайцарю або по два. За молоко то і добрі гроші були. Що-ж з того, коли нас слуги обкрадали! Але якось таки жило ся!

З доходів нїколи й феника не було. До шлюбу то мій чоловік силував; до похорону нераз доплатив. Я нераз плакала, що міг взяти і кількайцять левів за похорон, як от водить ся по иньших сьвященниках, а він... — Махнула рукою і сказала: — Та що менї з того! Нинї я от що?! — і вказала рукою по хатї, як би хотїла сказати, що то, що у хатї, то весь її маєток, а майно то було таким сьвідоцтвом убожества, що лїпшого не виписав би і сам пан секретар маґістрату нашого повітового міста, хотяй він скінчив і перші дві кляси реальні.

Кажу: чоловік не тратив духа і надїї. та за то почав підупадати на здоровлю. Видко, грижа троїла і єму серце. Одного разу повідає менї:

— Знаєш, годї вже дальше тут жити. Або скину реверенду, та піду де на писаря або вже не знаю що зроблю!

„Легко сказати: але не легко зробити. Упросила я его, щоби ще раз просив канонїків. Того разу помогло. Видко, дізнали ся про его нужду, а й їм було вже досить нужди нашої.

Дали нам місце таке, де дїдич процесував ся з консисториєю: була чутка, що мав взяти „кубана" за презенту і казали, що процес буде тягнути ся кількайцять лїт. Я того не розуміла і доси не розумію, длячого так довго. Досить, що як ми на ту нову парохію спровадили ся, то були там через три роки, але презенти дїдич не підписував, і на конкурс парохії не розписувано.

Та що з того! Дали нам хлїб, коли ми вже зубів не мали, щоби его їсти. Мій почав хорувати. Часом так якось єму робило ся душно, що серед служби Божої або казаня падав зімлївши. Ратувати ся не було як. От раз чи два поїхав до доктора, та що він поміг? Таки від разу казав, що буде колись зле. *(Конець буде.)*

## Телеґрами „Буковини".

*З дня 15-го мая 1896 року.*

**Відень.** Урядова Wiener Ztg. оголосила скликанє спільних делеґаций на день 30-го с. м. до Будапешту.

**Відень.** Стан здоровля архикнязя Кароля Людвика, котрий послїдними днями будив загальне занепокоєнє, полїпшив ся трохи.

**Берлин.** Супроти телеґрами цїсаря Вільгельма против пастора Штекера, сей відповідає, що поважане для цїсаря не позваляє єму вдавати ся в дискусию; але він констатує, що цїсар признав християньских суспільників добрим средством для поборюваня социял-демократів.

**Кольонїя.** Kölnische Ztg. уважає несупокій в полудневій Африцї дуже поважним і жадає висланя значних сил військових.

**Рим.** Всїх полонників, що були в Аґаме в руках Абесинцїв, видано вже ґен. Бальдіссерому.

**Рим.** Після відомостий Opinione має на

місце нунция Аґліярдіого, котрий стане кардиналом, прийти теперішний нунций в Монахіюмі Аюті.







## Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Роґізнї що місяця. Передплата, платна в Роґізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Роґізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні річники Добрих Рад.

**1. річник „Д. Р.“** містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

**2. річник „Д. Р.“** містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого річника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

**3. річник „Д. Р.“** містить так само як і другий річник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого річника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

**4. річник „Д. Р.“** містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого річника 1 зр. 40 кр. а без двох чисел 70 кр.

**5. річник „Д. Р.“** містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

**6. річник Д. Р.** містить забавну повіст: „Петро Фостик і его син Фостович“.

Цїна 6 річників разом з рек. пересилкою 6 зр.

## Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Ґалїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з пересилкою.



# Рух поїздів зелїзничих

**важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.**

| Приходять | Поїзди поспішні | | | особові | | | мішані | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **до Чернівців** | | | | | | | | |
| З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина . . . . . . | $11^{28}$ | . | . | $6^{\underline{57}}$ | $10^{\underline{28}}$ | $5^{\underline{50}}$ | | |
| З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки . . . . . . | $3^{29}$ | . | . | $9^{12}$ | $10^{\underline{00}}$ | $5^{\underline{23}}$ | | |
| З Новоселицї, Садаґури . | . | . | . | . | . | . | $11^{13}$ | $9^{\underline{50}}$ |
| **до Львова** | | | | | | | | |
| З Відня, Кракова . . . | $1^{30}$ | $5^{\underline{10}}$ | | $6^{\underline{55}}$ | $9^{\underline{30}}$ | $9^{55}$ | | |
| З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова . | $9^{\underline{55}}$ | . | . | $6^{\underline{13}}$ | $7^{28}$ | $2^{\underline{01}}$ | | |
| З Підволочиск . . . . | $2^{30}$ | $10^{\underline{05}}$ | . | $8^{05}$ | $5^{10}$ | . | | |
| З „ на Підзамче | $2^{18}$ | $9^{\underline{50}}$ | . | $7^{42}$ | $4^{45}$ | . | | |
| Зі Стрия. . . . . . . | . | . | . | $12^{\underline{10}}$ | 8 | $1^{50}$ | | |
| З Белзця . . . . . . | . | . | . | $8^{00}$ | $5^{45}$ | . | | |
| Зі Сколього і Стрия . . | . | . | . | $10^{\underline{10}}$ | . | . | | |
| З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) . | . | . | $8^{\underline{45}}$ | . | . | . | | |

| Відходять | Поїзди поспішні | | | особові | | | мішані | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **з Чернівцїв** | | | | | | | | |
| До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня . . . . | $3^{47}$ | . | . | $9^{41}$ | $10^{\underline{29}}$ | $5^{\underline{38}}$ | | |
| До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту . . . . . | $12^{03}$ | . | . | $7^{\underline{17}}$ | $10^{\underline{48}}$ | $6^{16}$ | | |
| До Садаґури, Новоселицї . | . | . | . | . | . | . | $4^{30}$ | $6^{21}$ |
| **зі Львова** | | | | | | | | |
| До Кракова і Відня . . | | $2^{50}$ | $11^{\underline{00}}$ | $4^{\underline{40}}$ | $9^{55}$ | $6^{\underline{45}}$ | | |
| „ Підволочиск . . . . | . | $2^{11}$ | $6^{00}$ | . | $9^{30}$ | $10^{\underline{45}}$ | | |
| „ „ з Підзамча . | . | $2^{25}$ | $6^{14}$ | . | $9^{48}$ | $11^{\underline{12}}$ | | |
| „ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту . . . . | $6^{10}$ | . | . | $10^{25}$ | $2^{45}$ | $10^{\underline{15}}$ | | |
| „ Стрия . . . . . . . | . | . | . | $5^{\underline{22}}$ | $9^{35}$ | $7^{\underline{22}}$ | | |
| „ Белзця . . . . . . . | . | . | . | $9^{15}$ | $7^{\underline{05}}$ | | | |
| „ Сколього і Стрия . . | . | . | . | . | . | $3^{05}$ | | |
| „ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) . | $8^{40}$ | . | . | . | . | . | | |

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.